महाराष्ट्र शासन - सार्वजनिक आरोग्य विभाग राज्य आरोग्य माहिती व जीवनविषयक आकडेवारी कार्यालय, डॉ. नायडू सांसर्गिक रुग्णालय आवार, केनेडी रोड, पुणे -४११ ००१ 070 - 72049430 कार्यालय R :-उपसंचालक आरोग्य सेवा :- ०२० - २६०५८६१० मा.सं. विभाग 🖀 (आमाजिआ) 🚔 :- ०२० - २६०५८२९२ फॅक्स क्र. तथा उपमुख्य निबंधक ई-मेल crs_d83@yahoo.com (जन्म व मृत्य) महाराष्ट्र राज्य जा.क्र.आमाजिआ/कक्ष-८३/दुरुस्ती/सीआरएस/ *10h05*-परिपत्रक क्रं. १६ दिनांकः- 17/11 /२०१५ प्रति. जिल्हा आरोग्य अधिकारी १) तथा जिल्हा निबंधक जन्म-मृत्यु जिल्हा परिषद (सर्व) आरोग्याधिकारी २) तथा निबंधक जन्म-मृत्यू महानगरपालिका (सर्व) कार्यकारी आरोग्य अधिकारी ३) बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई विषय :- जन्म नोंद वहीत बाळाचे नाव व जन्म तारीख मधील दुरुस्तीबाबत. भारत सरकारचे उपमहानिबंधक जन्म-मृत्यू यांचे इंग्रजी पत्र क्रं. संदर्भ :-No.1/12/2014-VS-CRS/900, New Delhi dated 30th June 2015.

उपरोक्त विषया संबंधी संदर्भिय पत्राव्दारे बाळाचे नाव व जन्म तारखेतील दुरुस्ती बाबत केंद्र शासनाकडून मार्गदर्शन या कार्यालयास पत्रान्वये प्राप्त झाले आहे.

केंद्र शासनास प्राप्त कोर्ट ऑडरर्स व व्यक्तीगत अर्जाव्दारे असे निदर्शनास आले आहे की, आरोग्य संस्थेतील यंत्रणेकडून बाळाचे नाव नोंदविताना झालेले दुर्लक्ष/निष्काळजीपणा किंवा माहिती देणा-यांच्या अनावधानाने बाळाचे नाव चूकीचे नोंदविले असेल अशा प्रकरणामध्ये नागरीकांना बालकांचे नाव शाळेत घालताना पासपोर्ट मिळविणे इत्यादीसाठी अडचणी निर्माण होतात त्यामुळे नागरिकांना निबंधकाकडे नावात बदल/दुरुस्ती साठी अर्ज करावा लागतो. त्यांना अचुक जन्म दाखला मिळावा ही बाब विचारात घेऊन बाळाचे नाव दुरुस्ती करण्याबाबत केंद्र शासनाने संदर्भिय पत्राव्दारे मार्गदर्शक सूचना निर्गमित केलेल्या आहेत. अर्जदाराची विनंती व नावाबाबतचे ठोस पुरावे निबंधकाने अवलोकन करुन बाळाचे नाव बदलण्याचे अधिकार निबंधकांना देण्यात आलेले आहे. निबंधकांनी

C:D-83/Circular 2015.in

शक्यतो नावात बदल करताना जन्म नोंद अहवालाच्या शेरा रकान्यामध्ये नोंद घेतल्यानंतर प्राधान्याने नांवात बदल करताना 'उर्फ' या संज्ञेचा वापर करावा.

अर्जदारास उर्फ नांव मान्य नसेल तर अर्जदाराने दिलेली कागदपत्रे व ठोस पुरावे (Authenticity of the documents) पाहून निबंधकाची खात्री पटत असेल तर जन्म नोंदवहीत शेरा रकान्यात, दुरुस्तीची तारीख, दोन्ही नांवे यांची नोंद घेऊन निबंधकाने स्वाक्षरी करावी व तारीख लिहावी नंतर नांवात योग्य ती दुरुस्ती करावी.

जन्म नोंदणीतील जन्म तारखेबाबत तसेच जन्म व मृत्यू नोंदणीतील तारखेची नोंद ही Section 35 of the Indian Evidance Act 1872 अन्वये जन्म-मृत्यू घडलेल्या घटनेच्या वस्तु वस्तुस्थितीचा पुरावा असल्याचे ग्राहय धरण्यात आले आहे. या वस्तुस्थितीचा विचार करता जन्म नोंदीमधील जन्म तारखे मध्ये चुकीच्या जन्म नोंदणी बाबतचे जन्म घटनेच्या व घटना नोंदणीच्या वेळचे ठोस पुरावे दिल्यानंतर निबंधकाची खात्री समाधान (Proved to the satisfaction of the registrar) झाल्याशिवाय जन्म तारखेत बदल करता येत नाही.

जन्म नोंदीमध्ये नांवात बदल, 'उर्फ' तसेच तारीख हे बदलाची तरतुद असली तरीही निबंधकांकडून सर्रास नांव व तारीख बदलले जाणार नाही याबाबत (Registrars should be asked not to encourage the practice of change in name and date in the birth record) सर्व निबंधकांना सूचना द्यावी. तसेच पूर्वीप्रमाणेच यापूर्वी नांवात बदलाबाबत यापूर्वीच्या दिनांक ०९/०९/२००९ च्या परिपत्रका नुसारच कार्यवाही करण्याबाबत निबंधकांना सूचित करावे.

सदर परिपत्रक आपल्या अधिनस्त असलल्या सर्व निबंधकांना पाठवून या कार्यालयास अवगत करावे.

सोबत - संदर्भिय दिनांक ३०/०६/२०१५ ची प्रत.

उपसंचालक आरोग्य सेवा (आमाजीआ) तथा उपमुख्य निबंधक जन्म-मृत्यु महाराष्ट्र राज्य पुणे-१

प्रत सविनय सादर :-

- मा. संचालक, आरोग्य सेवा, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.

- Dy.Registrar General, Government of India, Ministry of Exsternal Affairs, Office of the registrar, V.S.Division, West lock, R.K.Puram, New Delhi-110066.

Speed Post

No 1/12/2014-VS (CRS) भारत सरकार GOVERNMENT OF INDIA गृह मंत्रालय / MINISTRY OF HOME AFFAIRS भारत के महारजिस्ट्रार का कार्यालय जीवनांक प्रभाग, पश्चिमी खण्ड-1, रामकृष्ण पुरम्, नई दिल्ली - 110066 OFFICE OF THE REGISTRAR GENERAL, INDIA V.S. Division, West Block –I, R.K. Puram, New Delhi – 110066

Tele-fax: 26104012 E-mail – drg-crs.rgi@censusindia.gov.in rkgautamiss.rgi@nic.in Dated: 30-06-2015

All Chief Registrar of births and deaths

Sub: Correction in name and date of birth of the child in birth record -clarification sought.

Sir,

To,

This office has received requests from many States regarding procedure to be followed in respect of change in name and date of birth of the child in birth record. As you are aware that based on the clarification given by the Union Law Ministry in the past (which was published in the Handbook on Civil Registration) change of name is not allowed in the registration record. However, in respect of change in name, the Ministry of Law has allowed to put 'alias' between both names. This procedure is followed in many States.

2: Taken into consideration the request received from various quarters through Court Orders or individual applications , it is observed that errors in name in birth record occurs due to negligent recording by hospital authorities or by the informant in birth reporting forms. Applications for correction in name are filed by the individuals when the birth certificates are to be produced for school admission, issue of passport etc. Considering the requirements of birth certificate with correct names, it has been decided that the request of change in name may be considered by the Registrar, if he/ she is satisfied with the authenticity of the documents submitted by the applicant, the Registrar is authorized to consider the request of change in name. As far as possible, the concern Registrar may use the term 'alias' in respect of change in name and prefer to write both names in the birth certificate after making necessary entry in the remarks column of birth register. In case 'alias' is not acceptable to the applicant, then necessary changes in the

प्रत्येक जन्म एवम् मृत्यु का पंजीकरण सुनिश्चित करें "Ensure Registration of Every Birth and Death" name may be done upon the satisfaction of the registrar on the authenticity of the documents furnished by the applicant. After making changes, necessary entry should be made in the remarks column of the birth register and mention the date of correction and both names in the remarks column of birth register.

3. So far as correction in date of birth is concerned, it is clarified that the entries made in the birth and death registers are admissible as evidence under section 35 of the Indian Evidence Act. 1872 and these entries are conclusive evidence of the fact of birth or death, as the case may be. In view of the above fact, correction in date of birth is not to be allowed unless it is proved to the satisfaction of the Registrar that a fraudulent entry regarding date of birth was made at the time of reporting/ registering the event.

4. You are requested to issue the necessary guidelines to the concerned registration authorities for compliance. However, Registrars should be asked not to encourage the practice of change in name and date of birth in the birth record. It should be done as a last resort.

Yours faithfully

(R. K. Gautam) Deputy Registrar General

प्रत्येक जन्म एवम् मृत्यु का पंजीकरण सुनिश्चित करें/ "Ensure Registration of Every Birth and Death"